

Силабус курсу
Методологія філософських досліджень

Освітній ступінь – *магістр*
Галузь знань *03 Гуманітарні науки*
Спеціальність *033 Філософія*
Освітньо-професійна програма *Філософія*
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки, семестр – 1 рік, I семестр
Компонент освітньої програми: *обов'язковий*

Дні занять:
Консультації:

Мова викладання: *українська*

Керівник курсу
к. філос.н., **Марасва Уляна Миколаївна**

Контактна інформація ulyana.marayeva@uzhnu.edu.ua; 050-934-72-09

Опис дисципліни

Навчальний курс «Методологія філософських досліджень» спрямований на розкриття найважливіших питань філософії та методології науки, теорії пізнання, передбачає висвітлення основ філософської методології та її місце у філософському та науковому дослідженні. В процесі вивчення курсу особлива увага приділяється методологічним питанням, які мають вагоме значення для майбутніх учених, які працюватимуть у різних галузях наукового знання. Курс повинен забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення світу, сприяти формуванню світоглядно-методологічної та пізнавальної компетентності магістрів. Цей курс у практичному спрямуванні передбачає використання досвіду філософсько-теоретичної думки, формує базове уявлення щодо засад буття, міжлюдських відносин, підіймає питання про сенс існування, шляхи розвитку історії людства, методологічні проблеми науки. Розвиток сучасної науки загалом і соціогуманітарних наук зокрема пов'язаний з розширенням цехових дисциплінарних меж, формуванням міждисциплінарних підходів. Вивчення сучасних методологічних підходів сприяє розумінню важливості інтеграції філософського та наукового знання, значущості сучасних міждисциплінарних наукових галузей. Він дає можливість магістрам отримати знання з сучасних проблем філософії та методології науки, уміти застосовувати набуті знання в науковій та практичній діяльності.

Метою курсу є поглиблення знань з філософії та методології наукових досліджень, актуальних філософських та методологічних проблем теорії соціального/гуманітарного пізнання та шляхами їх розв'язання, що передбачає систематизацію та узагальнення вже здобутих знань при вивченні фундаментальних філософських дисциплін, поглиблення навичок філософської рефлексії та активне їх залучення до науково-пізнавальної та філософської діяльності.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
<i>Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни</i>	

Тема 1. Особливості філософського дослідження. Проблема пошуку методу.	Знати основні завдання методології у філософському дослідженні, ключові методи і методології, методи емпіричного та теоретичного пізнання, принципи взаємозв'язку теоретичного та емпіричного рівнів науки
Тема 2. Філософські методи.	демонструвати вміння застосувати відповідну методологію у філософському дослідженні.
Тема 3. Діалектика як методологія, логіка й теорія пізнання.	Знати структуру і особливості діалектичного методу, синтезувати її взаємозв'язки, розуміти принципи соціальної діалектики у взаємовідношенні людина-суспільство-природа.
Тема 4. Трансцендентальний метод.	Визначати особливості трансцендентального методу, його місця у філософському дослідженні; аналізувати трансцендентальний спосіб розгляду проблеми людини через мову, досвід і практику.
Тема 5. Феноменологія і герменевтика.	Розуміти особливості феноменологічного методу та філософської герменевтики, аналізувати метод когнітивної герменевтики, визначати концепцію деконструкції і герменевтики.
<i>Модуль 2. Актуальні проблеми сучасної філософської рефлексії</i>	
Тема 6. Сучасна філософська методологія.	Знати ознаки сучасної науки та основні проблеми, роль пізнавального аспекту у дослідженні
Тема 7. Сучасні філософсько-методологічні проекти науки: гуманітаризація науковості.	Синтезувати провідні концепції сучасної філософії і науки, основні елементи і напрямки трансформації структури і динаміки розвитку наукового знання,
Тема 8. Проблемне поле сучасних філософських досліджень.	Розуміти міждисциплінарний характер філософського дослідження, здатність застосовувати знання, вміння і навички у галузі філософії, політології, соціології, культурології; використовувати соціально-філософські та гуманітарні практики у науковому дослідженні, узагальнювати сучасні досягнення науки, філософії, культури та суспільної думки.
Тема 9. Філософське дослідження та технологія дослідницької роботи.	Визначати евристичні засади підготовки та організації наукового

дослідження та творчої діяльності як принципу створення нових ідей.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Вміння виявляти, окреслювати та вирішувати проблеми, що передбачає здатність як до нестандартного розв'язання задач, так і до розв'язання нетипових задач.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, що передбачає оперативність і динамічність інтелектуальної реакції, стійкість у долатті пізнавальних утруднень.
ЗК 3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), що передбачає самостійність міркувань та умовиводів, навички інтелектуального пошуку, залучення нестандартних смислів, зокрема з іншої предметної області.
ЗК 5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, що передбачає вміння застосовувати для вирішення пізнавальних задач ефективні стратегії і засоби.
ЗК 8	Здатність до абстрактного мислення, оперативного аналізу значних масивів тексту, генералізації їх в загальну смислову структуру, формування достатньої аргументації та верифікації реальних фактологічних даних.
ЗК 9	Здатність спілкуватися українською мовою як усно, відповідно до норм культури мовлення, так і письмово, що передбачає вміння писати власні тексти аналітичного та публіцистичного характеру та застосувати необхідні процедури при підготовці тексту до публікації.
ЗК 11	Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел, до ефективного використання інформаційних технологій у професійній діяльності.
ЗК 12	Здатність працювати автономно.
ФК 1	Знання теоретичних основ філософської науки і суміжних галузей гуманітаристики та суспільних наук.
ФК 3	Навички фахового сприйняття результатів історико-філософського аналізу та інтерпретації творів, ідей і процесів філософської традиції та використання історико-філософської спадщини в осмисленні та розв'язанні власних дослідницьких проблем.
ФК 4	Вміння використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві обраній філософській спеціальності.
ФК 6	Навички застосування аналітичного методу в оцінці сучасних суспільних процесів.
ФК 7	Навички критичної роботи з текстами, знання принципів та закономірностей їх інтерпретації, опанування методологією герменевтики.
ФК 11	Здатність розуміти та працювати з іноземною філософською літературою.
ФК 12	Здатність бути активним учасником фахової комунікації, будувати аргументи, відстоювати власну позицію.

Літературні джерела

1. Абрамов В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / В. І. Абрамов, В. Х. Арутюнов. - К.: КНЕУ, 2005. – 178 с.
2. Ильин В. В. Теория познания. Герменевтическая методология. Архитектура понимания: монография. – М.: Проспект, 2018. – 184 с.
3. Каламбет С. В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С. І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
4. Квіт С. М. Основи герменевтики: Навчальний посібник. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003 – 192 с.
5. Кебуладзе Вахтанг. Феноменологія і герменевтика як методологічні стратегії в сучасній українській філософії та гуманітаристиці / Вахтанг Кебуладзе // Філософія освіти. – № 1 (12). – 2013. – С. 128-139.
6. Копнин П. Диалектика как логика и теория познания. Опыт логико-гносеологического исследования. М.: Наука, 1973. – 324 с.
7. Литвинов В. П. Введение в методологию. Учебное пособие. – Пятигорск: Пятигорский государственный лингвистический университет, 2013. – 175 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
9. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання : навчальний посібник. / В. В. Сергієнко – Кременчук : Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. – 103 с.
10. Шевчук Р. М. Методологія наукового пізнання: від явища до сутності / Р. М. Шевчук // Філософські та методологічні проблеми права. – 2006. – № 1 (11). – С. 31-43.
11. Шульга Е. Н. Когнитивная герменевтика: Монография – М., 2002. – 235 с.
12. Элентух И. П. Методологическая проблема предмета междисциплинарных исследований / И. П. Элентух // Вестник ТГПУ (TSPU Bulletin). – 2013. – №11 (139). – 188-192.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Перевірка рівня навчальних досягнень студентів з дисципліни «Методологія філософських досліджень» здійснюється на основі результатів **поточного, модульного та підсумкового (екзамен) контролів.**

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та

екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	25
Модуль 2 (теми 6-9) усне опитування, тести, завдання	25
Презентація, реферат (теми 1-9)	10
Підсумковий контроль (теми 1-9) – тести, завдання	40